

Publicaties, Media en Lezingen 2024

Netherlands Expertise Centre Exotics

Publicaties

Proefschriften

Algemeen, beleid, regelgeving en beheer

Nieuwe soortteksten

Nieuwsbrieven

Risicobeoordeling

Planten

Ongewervelden

Vissen

Amfibieën en reptielen

Vogels

Zoogdieren

Media

Radio

TV

Krant

Overig

Lezingen

Seminars

Publicaties

Proefschriften

When native and alien species meet. Impact assessment and management of invasive crayfish and fish in riverine ecosystems (30 mei 2024) P Lemmers

Algemeen, beleid, regelgeving en beheer

- Biogeography and global flows of 100 major alien fungal and fungus-like oomycete pathogens** (2024) [Journal of Biogeography](#) 51:599-617. A Schertler, B Lenzner, S Dullinger, D Moser, JL Bufford, L Ghelardini, A Santini, C Capinha, M Monteiro, L Reino, MJ Wingfield, H Seebens, M Thines, W Dawson, M van Kleunen, H Kreft, J Pergl, P Pyšek, P Weigelt, M Winter & F Essl
- Eindrapportage Signaleringsproject Exoten** (2024) RAVON Rapport 2024.046-A. JJCW van Delft, A Gmelig Meyling, HJ van der Kolk, J Noordijk, B Odé, I Somhorst, A van Kleunen, K Veling, V Elders, W Roetemeijer & A van Dam
- Horizonscan voor nieuwe invasieve uitheemse soorten in Nederland, update 2022** (2023) NEC-E rapport. MC van Riel, H van Kleef, J van der Loop, L van Veenhuizen, B Odé, P Lemmers, R Creemers, M Schutter, P Nijenhuis, K van Veen, A van Kleunen, M Gilbert & T van der Have
- Omgaan met invasieve exoten in de droge duinen** (2024) Rapport Kennisnetwerk OBN OBN-2021-130-DK. J van der Loop, MC van Riel, HH van Kleef, M Nijssen & G Oostermeijer
- Schadebepaling en handelingsperspectief Invasieve Exoten** (2024) Rapport Waterschap Aa en Maas. J van der Loop
- The extent of amphibian, fish and water plant translocations by garden pond owners** (2024) [Biological Invasions](#), data in Zenodo. N Prins, A Spitzen-van der Sluijs, L Verbrugge, E Jongejans
- Tien jaar wetenschappelijke studie en aanpak van invasieve exoten** (21 jun 2024) [Nature Today](#). J van der Loop
- What is the impact of accidentally transporting terrestrial alien species? A new life cycle impact assessment model** (2024) [Environmental Science & Technology](#) 58:3423-3436. J Borgelt, M Dorber, C Géron, KJJ Kuipers, MAJ Huijbregts & F Verones

Nieuwe soortteksten

Zie <https://www.nederlandsesoorten.nl/content/lijsten>, gezamenlijke Soortenorganisaties.

Zie <https://www.ravon.nl/reptielen> en <https://www.ravon.nl/amfibieen>, [RAVON](#)

Nieuwsbrieven

Kijk op Exoten. Deze exotennieuwsbrief is in 2012 van start gegaan en verschijnt viermaal per jaar. De verschenen nummers zijn te downloaden op: <https://www.ravon.nl/nieuwsbriefexoten> en opgenomen in <https://natuurtijdschriften.nl>. Meld je [hier](#) aan voor vier maal per jaar gratis ontvangst van deze nieuwsbrief.

Risicobeoordeling

- Risicobeoordeling pathways meeliftende exoten door kampeeractiviteiten** (2024) Rapport NEC-E. LS van Veenhuisen, J van der Loop, B Odé, H van Kleef & E Jongejans
- Risicobeoordeling van de Amerikaanse schijfhoren (*Gyraulus parvus*)** (2024) Radboud University, RIBES, Ecology report 2024-02. NW Thunnissen, FPL Collas, RSEW Leuven, G van der Velde, E Jongejans
- Risicobeoordeling van de Chinese schijfhoren (*Gyraulus chinensis*)** (2024) Radboud University, RIBES, Ecology report 2024-01. NW Thunnissen, FPL Collas, RSEW Leuven, G van der Velde, E Jongejans
- Risicobeoordeling van de Florida-schijfhoren (*Planorbella duryi*)** (2024) Radboud University, RIBES, Ecology report 2024-03. NW Thunnissen, FPL Collas, RSEW Leuven, G van der Velde, E Jongejans
- Sterke toename potentiële exoten met hoog risico vraagt om preventie** (29 aug 2024) [Nature Today](#). H van Kleef, M van Riel, H Groenewoud & L de Hoop

Planten

- Amerikaanse vlotvaren, vervanger van Unielijstsoort, in opmars** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(3):4-5. B Odé & J van Valkenburg
- Bramen in de berm: concurrentie voor de Japanse duizendknoop?** (27 feb 2024) [Nature Today](#). M Hoedelmans & J van der Loop
- Carbon limitation and aluminium toxicity prevents dominance of *Crassula helmsii* on weakly buffered soils** (2024) [Aquatic Botany](#) 191:103737. J van Doorn, ECHET Lucassen, MIJT van Roosmalen & AJP Smolders
- Gaps in global alien plant trait data and how to fill them** (2024) [EcoEvoRxiv](#). M Grenié, H Bruelheide, W Dawson, F Essl, M van Kleunen, I Kühn, H Kreft, P Pyšek, P Weigelt & M Winter
- Gestreepte brem** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(4):6-7. B Odé
- Invading plants remain undetected in a lag phase while they explore suitable climates** (2024) [Nature Ecology & Evolution](#) 8:477-488. P Robeck, F Essl, M van Kleunen, P Pyšek, J Pergl, P Weigelt & MB Mesgaran
- Invasion risk of the currently cultivated alien flora in southern Africa is predicted to decline under climate change** (2024) [Ecography](#) e07010. A Omer, F Essl, S Dullinger, B Lenzner, A García-Rodríguez, D Moser, T Fristoe, W Dawson, P Weigelt, H Kreft, J Pergl, P Pyšek, M van Kleunen & J Wessely
- Islands are key for protecting the world's plant endemism** (2024) [Nature](#) 634:868-874. J Schrader, P Weigelt, L Cai, M Westoby, JM Fernández-Palacios, FJ Cabezas, GM Plunkett, TA Ranker, KA Triantis, P Trigas, Y Kubota & H Kreft
- Klaverzuring roder in het stadse hitte-eiland** (12 mei 2024) [Stadsplanten.nl](#). B Gravendeel
- Kweekexperiment verhogen weerbaarheid van een ecosysteem tegen watercrassula, op de Banen, Provincie Limburg** (2024) Rapport Stichting Bargerveen & Soontiëns. LS van Veenhuisen, J Soontiëns, M van de Loo & H van Kleef

- Low resource competition, availability of nutrients and water level fluctuations facilitate invasions of Australian swamp stonecrop (*Crassula helmsii*)** (2024) [Diversity](#) 16:172. HH van Kleef, JMM van der Loop & LS van Veenhuisen
- Moeraslantaarn; stralende verschijning in vroege voorjaarsvegetatie** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(1):6-7. L Tijmsma & B Odé
- Naturalization of introduced plants is driven by life-form-dependent cultivation biases** (2024) [Diversity and Distributions](#) 30:55-70. BC Dong, Q Yang, NL Kinlock, R Pouteau, P Pyšek, P Weigelt, FH Yu & M van Kleunen
- Nuanced impacts of the invasive aquatic plant *Crassula helmsii* on Northwest European freshwater macroinvertebrate assemblages** (2024) [Science of the Total Environment](#) 913:169667. SJL Tasker, A Foggo, K Scheers, J van der Loop, S Giordano & DT Bilton
- Onderzoek biologische bestrijding van invasieve exoten veelbelovend** (26 mrt 2024) [Nature Today](#). J van der Loop
- Plant invasion and naturalization are influenced by genome size, ecology and economic use globally** (2024) [Nature Communications](#) 15:1330. K Guo, P Pyšek, M van Kleunen, NL Kinlock, M Lučanová, IJ Leitch, S Pierce, W Dawson, F Essl, H Kreft, B Lenzner, J Pergl, P Weigelt & WY Guo
- Regional invasion history and land use shape the prevalence of non-native species in local assemblages** (2024) [Global Change Biology](#) e17426. D Liu, F Essl, B Lenzner, D Moser, P Semenchuk, TM Blackburn, P Cassey, D Biancolini, C Capinha, W Dawson, EE Dyer, B Guénard, EP Economo, H Kreft, J Pergl, P Pyšek, M van Kleunen, C Rondinini, H Seebens, P Weigelt, M Winter, A Purvis & S Dullinger
- Uncertainty in blacklisting potential Pacific plant invaders using species distribution models** (2024) [bioRxiv](#). V Holle, A Rönnfeldt, K Schifferle, J Sarmiento Cabral, D Craven, T Knight, H Seebens, P Weigelt & D Zurell
- Watercrassula risicoanalyse Terschelling** (2024) Rapport Stichting Bargerveen & Soontiëns. LS van Veenhuisen, H van Kleef & M van de Loo
- Winnen vleeseters terrein?** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(2):8-9. B Odé
- Kweekexperiment verhogen weerbaarheid van een ecosysteem tegen watercrassula, op de Banen, Provincie Limburg** (2024). Stichting Bargerveen, Nijmegen. L van Veenhuisen, J Soontiëns, M van de Loo & H van Kleef

Ongewervelden

- Expert-opinion schadebeeld dijklekage in Sluis** (2024) Rapport ATKb, INBO & Natuurbalans – Limes Divergens. Y Janssen, K Scheers, P Lemmers, F Steen, J van Giels & B Maex
- Invasie van de landplatwormen: ook bij jou in de achtertuin?** (20 mei 2024) [Nature Today](#). S Beltman, S de Waart, NW Thunnissen, E Jongejans & M Veenendaal
- Matching field-based ranges in brackish water gradients with experimentally derived salinity tolerances of Conrad's false mussel (*Mytilopsis leucophaeata cochleata*) and zebra mussel (*Dreissena polymorpha*)** (2024) [Aquatic Invasions](#) 19:169-190. M van der Gaag, G van der Velde & RSEW Leuven

- Op zoek naar een alternatieve aanpak van invasieve rivierkreeften in de provincie Noord-Brabant** (2024) Rapport Stichting Bargerveen & Natuurbalans - Limes Divergens. LS van Veenhuisen, P Lemmers, P van der Heide & HH van Kleef
- Perspectieven voor beheersing of bestrijding van de invasieve marmerkreeft in de Overasseltse en Hatertse Vennen** (2024) Rapport Natuurbalans - Limes Divergens, RAVON, EIS Kenniscentrum insecten. P Lemmers, JE Herder, R Laan & B Koese
- Recent and future distribution of the alien Chinese pond mussel *Sinanodonta woodiana* (Lea, 1834) on the European continent** (2024) [Aquatic Invasions](#) 19:51-72. K Mehler, AM Labecka, I Sîrbu, NY Flores, RSEW Leuven & FPL Collas

Vissen

- Exotische grondels in zoet water herkennen** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(3):8-9. J Herder
- Herkenningskaart exotische grondels in zoetwater** (2024) [RAVON](#). J Herder
- Is de grootste beekdonderpadpopulatie in gevaar?** (2024) RAVON 26(1):10-13. P Lemmers JJF Verhees, BHJM Crombaghs & REMB Gubbels
- Onderzoek naar het voorkomen van de invasieve zwartbekgrondel in de Geul. Verspreidingsonderzoek met eDNA** (2024) Rapport Natuurbalans - Limes Divergens. P Lemmers & J Wissink
- Rivierdonderpadden van de kaart geveegd** (2024) [RAVON](#)-balans. M Groen
- Surfplas Reeuwijk: bastion van de rivierdonderpad?** (2024) RAVON 26(1):14. RPJH Struijk & AW van der Lugt
- Trophic position and niche overlap of an Asian weatherfish (*Misgurnus bipartitus*), western tubenose goby (*Proterorhinus semilunaris*) and native benthic fish species** (2024) [Aquatic Invasions](#) 19:85-108. P Lemmers, R Olde Wolbers, G van der Velde & RSEW Leuven

Amfibieën en reptielen

- Balancing the scales: Including under-represented herptile species in a One Health approach** (2024) [Research Directions: One Health](#) 2:e17. C Hopkins, D Lesbarrères, N Claunch, E Emmenegger, B Hardy, M Torres-Sánchez, T Stark, A Julian, S McGrath-Blaser, CA Parker-Graham, K Haman, A Morgan & DL Miller
- Basisrapport Rode Lijsten Amfibieën en Reptielen volgens Nederlandse en IUCN-criteria** (2024) RAVON Rapport 2021.043. Creemers, R.C.M., J.J.C.W. van Delft, & J. Herder
- De Amerikaanse stierkikker staat nog altijd aan de grens** (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(1):10-11. J van Delft, T Everts & S Devisscher
- De nieuwe Rode Lijsten Amfibieën en Reptielen - Niet korter, wel enige lichtpuntjes** (2024) RAVON 26(4):68-71. R. Creemers, J van Delft & J. Herder
- De slangenschimmel *Ophidiomyces ophidiicola* bij ringslangen in Nederland** (2024) RAVON 26(3):50-53. T Stark, W Beukema, M Gilbert, E Goverse, A Spitzen-van der Sluijs, RPJH Struijk, E Verbrugghe, F Pasmans & A Martel

Detection of *Ophidiomyces ophidiicola* in wild barred grass snakes (*Natrix helvetica*) in the Netherlands (2024) [Vlaams Diergeneeskundig Tijdschrift](#) 93(2):79-84. T Stark, W Beukema, MJ Gilbert, E Goverse, A Spitzen-van der Sluijs, RPJH Struijk, E Verbrugghe, F Pasmans & A Martel

Exoten-alert: oostelijke ringslang gezocht in Limburg (12 april 2024) [Nature Today](#). T Stark, R Struijk & B Wielstra

Exoten alert: oostelijke ringslang gezocht in Limburg! (2024) [Schubben & slijm](#) 56:10-11. T Stark, R Struijk & B Wielstra

Exotische slangen in de duinen tussen Katwijk en Scheveningen (7 juni 2024) [Nature Today](#). RPJH Struijk & M Bolsius

Explosie van muurhagedis-introducties (2024) *RAVON* 26(4):72-75. F Spikmans & R Creemers

Extreme genetic depletion upon postglacial colonization hampers determining the provenance of introduced palmate newt populations (2024) [Amphibia-Reptilia](#) 45:349-356. R Elfering, S Mannix, S Allain, J Ambu, PA Crochet, L van Doorn, C Dufresnes, R Jehle, A Julian, FK Baird, D O'Brien, J Secondi, J Speybroeck, A Theodoropoulos, T Stark & B Wielstra

First Record of *Batrachochytrium dendrobatidis* in the Northern Netherlands (2024) [Journal of Parasitology](#) 110:11-16. V Mantzana-Oikonomaki, A Desreaveaux, K Preißler, ME Maan, A Spitzen-van der Sluijs & J Sabino-Pinto

Inventarisatie (exotische) amfibieën. Onderzoek in Zuidwest-Drenthe en Noord-Overijssel (2024) *RAVON Rapport* 2023.098. RA van Leeningen, JJCW van Delft & RPJH Struijk

Kijk op onderzoek: De herkomst van geïntroduceerde populaties vinpootsalamander (2024) [Schubben & slijm](#) 57: 8. T Stark & B Wielstra

Landelijk Early Warning System voor detectie invasieve ziekteverwekkers bij wildlevende herpetofauna (2024) *RAVON rapport* 2021.174.2. M Gilbert, T Stark & W Beukema

Monitoring impact marmerkreeft op amfibieën, watervegetatie en libellen in de Overasseltse en Hatertse vennen – resultaten 2024. (2024) *RAVON Rapport* 2024-123. JE Herder & B Odé

Ontdekking slangenschimmel bij ringslangen in Nederland (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(2):12-13. T Stark, W Beukema, M Gilbert, E Goverse, R Struijk, A Martel, F Pasmans & E Verbrugghe

***Pituophis*-hybriden in de duinen van Meijendel en Berkheide** (2024) *RAVON* 26(2):24-27. RPJH Struijk & N Aarts

Surveillance Amerikaanse stierkikker binnen het NEM 2024 (2024) *RAVON Rapport* 2024.135. JJCW van Delft & N Lambrikk

Verspreiding, voortplanting en geografische herkomst van de knoflookpad in Callantsoog (2024) *RAVON* 26(1):2-5. RPJH Struijk, N Prins, S Koster, N Jansen, N Putters, J Esselaar, M de Visser, J France & B Wielstra

Verstekelingen in sierplanten (2024) [Kijk op Exoten](#) 47:10-11. T Stark & J van Delft

Vier exoten toegevoegd op www.RAVON.nl (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(3):15. R van Leeningen, T Stark & R Struijk

Vogels

Landelijke telling van de Rosse Stekelstaart in 2023 (2024) Sovon-rapport 2024/10. R. Slaterus

Mysterieuze bruinkopdiksnavelmees houdt al meer dan 25 jaar stand (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(1):12-13. B Hissel

Mysterieuze bruinkopdiksnavelmees houdt stand in het Weerterland (2024) Sovon Nieuws 37:13-14. B Hissel

Rosse Stekelstaart in Nederland in 2023 (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(2):14-15. A van Kleunen
Sneeuwvangans (2024) [Kijk op Exoten](#) 47:12-13. A van Kleunen

Update Casarca (2024). [Kijk op Exoten](#) 12(3):10-11. A van Kleunen

Zoogdieren

Nederlandse Tiger Kings, de serval-hype (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(1):14-15. V Elders

De wasbeer en soortspecifieke meldpunten (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(2):16-17. V Elders

Herkenning exotische eekhoorns (2024) [Kijk op Exoten](#) 12(3):12-13. V Elders

Prevosteekhoorn (2024) [Kijk op Exoten](#) 47:14-15. V Elders

IPBES-rapport is helder: Invasieve exoten vormen een groeiend probleem (2024) Zoogdier 35-2. V Elders

Media

'Niet elke exoot heeft hoge prioriteit'. Interview H2O, 29-05-2024, <https://www.h2owaternetwerk.nl/h2o-actueel/niet-elke-exoot-heeft-hoge-prioriteit> (Pim Lemmers, Natuurbalans)

'Niet elke exoot hoeft bestreden te worden'. Persvoorlichting Radboud Universiteit, <https://www.ru.nl/onderzoek/onderzoeksnieuws/niet-elke-exoot-hoeft-bestreden-te-worden> (Pim Lemmers, Natuurbalans)

'De blauwneus zwemt hier rond, maar veroorzaakt géén trammelant'. Interview Omroep Gelderland, 27-05-2024, <https://www.gld.nl/nieuws/8153568/de-blauwneus-zwemt-hier-rond-maar-veroorzaakt-geen-trammelant> (Pim Lemmers, Natuurbalans)

Radio

Verdringt de zwartbekgrondel de beekdonderpad? Vroege Vogels Radio, 19-04-2024 (Pim Lemmers, Natuurbalans)

04-08-2024 nporadio1/nl, Zwarte dwergmeerval mogelijk volgende invasieve exoot. RAVON

18-07-2024 rtparkstad.nl, RAVON roept publiek op voor hulp bij ringslangwaarnemingen in Zuid-Limburg. RAVON

08-10-2024 rtdvrenthe.nl, Exotische bandsalamander duikt op in Drents-Friese Wold. Richard Struijk

TV

De laatste kans. Documentaire serie. VPRO. Met Janneke van der Loop en Martijn van de Loo.

Krant

Een invasieve mier zet in Kenia het leven van leeuwen, zebra's en zelfs olifanten op z'n kop (25 januari 2024). Commentaar van J van der Loop. JP Geelen

22-07-2024 telegraaf.nl, Wandelaars in Limburg om hulp gevraagd bij exotische slang: foto's maken en dode exemplaren in vriezer bewaren. RAVON

Overig

13-06-2024 nationalgeographic.nl, De blauwband: wat maakt dit visje zo gevaarlijk? RAVON & Radboud Universiteit, <https://www.nationalgeographic.nl/dieren/a61083555/blauwband>

27-06-2024 nationalgeographic.nl, Hoe is de lettersierschildpad in onze parken terechtgekomen? RAVON

22-07-2024 limburg.nl, Limburgse wandelaars om hulp gevraagd bij exotische slang: foto's maken, vervellingen in envelop bewaren en verkeersslachtoffers in de vriezer. RAVON

05-08-2024 limburg.nl, Oplossing voor bedreigde vuursalamanders in Bunderbos in zicht: jonkies tijdelijk verplaatst. RAVON

Lezingen

Helsloot F (2024) Craybar, een vangtuig om de kreeften invasie tegen te gaan (Waardenburg Ecology). FLORON - Flora festival. 24 december 2024, Nijmegen

La Haye M & P Lemmers (2024) Raccoons in the Netherlands. Management of alien species: Expert meeting raccoons Benelux

Lemmers P & M La Haye (2024) Advantages and disadvantages of non-lethal management strategies for raccoon. Management of alien species: Expert meeting raccoons Benelux 23 September 2024, Brussels.

van der Loop J & HH van Kleef (2024) Biological control of invasive aquatic plant species using native species, a pilot study, ICAIS

van der Loop J, HH van Kleef, L van Veenhuisen & M van de Loo (2024) First results of the ecosystem resilience approach (ERA) to control the invasive alien species. ICAIS

van Kleef H (2024) LIFE RESILIAS - Using ecosystem resilience to enhance invasion resistance - Conference LIFE RIPARIAS Innovative Tools and Approaches for the Management of Biological Invasions. 10 December 2024, Brussels.

van Kleef H, L van Veen & M van Riel (2024) LIFE RESILIAS – Applying concepts of ecosystem resilience to enhance invasion resistance. SER, Society for ecological restoration. 26-30 september 2024, Tartu, Estland.

Seminars

Symposium Biodiversiteit en Leefgebieden (met aandacht voor exoten). RAVON, FLORON en Zoogdierverseniging in opdracht van provincie Noord-Brabant. 4 december 2024. Provinciehuis, 's-Hertogenbosch. J van Delft, S Berenbroek, E Dijkhuis & E Polman

NEC-E mini-Symposium. 30 mei 2024, Huygensgebouw, Radboud Universiteit